

12. The U.S. Dairy Industry A Vital Contributor To Economic Development. dairyfarmingtoday.org. Retrieved November 10, 2013 from <http://www.dairyfarmingtoday.org/SiteCollectionDocuments/economicfactsheet.pdf>

13. Trends and challenges in world dairy farming. ama.at. Retrieved November 10, 2013 from http://www.ama.at/Portal.Node/public?genetics.rm=PCP&genetics.pm=gti_full&p.contentid=10008.77507&trends_and_challenges.pdf

14. World Dairy Map 2012. ifcndairy.org. Retrieved November 10, 2013 from http://www.ama.at/Portal.Node/public?genetics.rm=PCP&genetics.pm=gti_full&p.contentid=10008.77507&trends_and_challenges.pdf

Стаття надійшла до редакції 15.11.2013 р.

УДК 338.436:330.322.01

Сас О. О.,

аспірант кафедри економіки агропромислових формувань
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ВЕЛИКОТОВАРНИМИ АГРОПРОМИСЛОВИМИ ФОРМУВАННЯМИ

Sas O. O.,

Ph. D. student of the Agribusiness economics department
KNEU named after Vadym Hetman
self-governing (autonomous) research University

INVESTMENT ACTIVITIES AS AN ELEMENT OF MANAGEMENT ACTIVITIES AS AN ELEMENT OF MANAGEMENT OF LARGE-SCALE AGRO-INDUSTRIAL ENTITIES

АНОТАЦІЯ. У роботі досліджено трактування основних понять стосовно інвестиційної діяльності, визначено її суть і поняття. Проаналізовано значення інвестиційної діяльності як елемента управління великотоварними агропромисловими формуваннями.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інвестиційна діяльність, інвестиції, інвестиційний процес, інвестиційні ресурси, управління, ефективність

ANNOTATION. Investigated the interpretation of concepts concerning the investment activity, and defined its essence and concept. Analyzed the value of investment activities as an element of management in large-scale agro-industrial units

KEY WORDS: investment activities, investment, investment process, investment resources, management, efficiency

Постановка проблеми у загальному вигляді. Стратегічний план економічного зростання та інтеграції України до світового економічного простору передбачає забезпечення конкурентоспроможного рівня розвитку підприємств усіх галузей економіки, що зумовлює необхідність вирішення ряду питань політичного та фінансово-економічного характеру. Формується потреба в оновленні матеріально-технічної бази діючих підприємств різних виробничих напрямків і спеціалізації, впровадженні новітніх технологій, розширеному відтворенні виробничого процесу, забезпечення якості, стандартизації та сертифікації продукції у відповідності до міжнародних норм, вдосконаленні організації діяльності, розвитку людського ресурсу та інфраструктури на територіях функціонування підприємств зумовлює необхідність пошуку інвестиційних джерел.

Зазначимо, що світовий досвід країн свідчить про неможливість розвивати господарство без залучення й ефективного використання інвестицій. Акумуляуючи підприємницький, державний і зовнішній капітал, забезпечуючи доступ до сучасних технологій та менеджменту, інвестиції не тільки сприяють формуванню національних інвестиційних ринків, але й розвитку ринку товарів і сфери послуг. Крім того, інвестиції, як правило, сприяють заходам макроекономічної стабілізації та дозволяють вирішувати соціальні проблеми.

Аграрний сектор економіки України на сьогодні визначається як один із найперспективніших напрямків інвестування великого бізнесу та вважається основним напрямком, який може вивести країну із глибокого кризового стану, оскільки нарощування обсягів виробництва в галузі має визначальний характер для вирішення продовольчої проблеми, способом часткового приглушення негативних явищ фінансової кризи за рахунок притоку іноземної валюти від експорту зернових і технічних культур. Попри все це, галузь залишається у малопривабливому для інвестицій стані, які скоріше всього є єдиним інструментом виведення її із кризи.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Вирішення проблеми економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції, аналіз теоретичних і практичних проблем агропромислового комплексу в умовах переходу до ринкової економіки, аналіз ефективності управління та інвестування агрохолдингах розглянуто в наукових працях таких авторів як: С. Васильчака, Р. Петренко, О. Шкільова, В. Бойка, М. Ільчука, В. Андрійчука, П. Борщевського, С. Дем'яненка, І. І. Лукінова, Г. Підлі-

сецького, П. Саблука, В. Юрчишина, О. Шпичака та ін. Проблематику фінансових інструментів на інвестиційному ринку в цілому досліджувалася у наукових роботах таких фахівців, як Г. Александра, Л. Алексеєнка, Р. Брейлі, Ю. Брігхема, О. Барановського, Л. Гапенські, О. Корнійчука, Г. Лацика, Р. Мюррей, О. Сохацької, У. Шарпа, І. Бланк, В. Геєця, Л. Федулова, В. Петрушевської та інших. Але незважаючи на надзвичайно велику кількість наукових досліджень і розробок, ряд питань залишаються не вивченими.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Сформована негативна ситуація в аграрному секторі постійно підлягає детальному аналізу науковцями, в наслідок чого були виокремлені різні причини та способи виправлення становища. Та варто визнати, що більшість таких способів є занадто узагальнюючими і не мають прикладного характеру. Мова йде про контроль, регулювання, стимулювання з боку держави, необхідність вдосконалення технології, організації та управління виробництвом. Аграрний сектор хоча і має позитивну тенденцію до зростання, однак залишається у малопривабливому для інвестицій стані, які скоріше всього є єдиним способом його виведення на якісно новий рівень.

Вітчизняні науковці мають різне бачення причин існуючої ситуації у даній галузі. Часто акцентується увага на низькій економічній ефективності через низьку купівельну спроможність населення, диспаритет цін, низькій якості продукції, високому рівні зношеності основних засобів, нестачі дотаційного ресурсу (необхідність якого автор даної роботи різко критикує). Нами пропонуються різні способи подолання кризи шляхом розвитку введення проектного планування і управління, стратегічного планування продукту і ринку, комп'ютеризації процесів управління, удосконалення техніки та технологічного обладнання, технологічних процесів, інноваційного планування і управління. Перед цим усім постає проблема залучення інвестицій, управління ними. Саме тому дослідження теоретичних аспектів інвестиційних інструментів як таких, та як елементу управління агропромисловими формуваннями, що могли б сформувані підґрунтя для вирішення прикладних питань у сучасних ринкових умовах функціонування підприємництва аграрного сектору, є актуальним і критично необхідним.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження є аналіз науково-теоретичних засад інвестиційних інструментів і визначення їх як елемента управління діяльністю агропромислових формувань. Для реалізації поставленої мети в роботі поставлені

такі завдання: провести теоретичне узагальнення сутності інвестиційної діяльності, джерел інвестування, інвестиційних процесів; проаналізувати значення інвестиційної діяльності як елементу управління агропромисловими формуваннями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна діяльність завжди перебуває в центрі уваги економічної думки, так як спричиняє значимий вплив на макро- та мікроекономічний розвиток країни. Рівень інвестування є визначальним показником економічного зростання країни. У сучасних умовах інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення умов стабілізації економіки, активізації технічного розвитку, структурних зрушень у народному господарстві, підвищення якісних і кількісних показників господарської діяльності [4, с. 246].

Сучасні трактування поняття інвестицій та інвестиційної діяльності не є однаковими та в основному ґрунтуються на започаткованій лінії економічної думки від Дж. Кейнса, який розглядав дане питання в основному на макроекономічному рівні. Збільшення чистої цінності всіх видів капітального майна, тобто витрати на закупівлю та створення капітального майна, яке буде використане у процесі виробництва кінцевого продукту, а також витрати на послуги, що збільшують вартість такого майна, розуміються сукупними інвестиціями. Також, зазначається, що заощадження та інвестиції повинні бути однаковими тому, що кожне з них дорівнює перевищенню доходу над споживанням [3, 5].

Широко використовується трактування інвестицій як авансування капіталу з метою отримання прибутку, доходу чи якогось ефекту. У цьому розумінні інвестиціями є будь-який капітал, не завжди фінансовий, який розміщено в різних факторах виробництва з метою отримання позитивної величини доходу чи результату. Такий підхід до визначення інвестицій є узагальненим, як витрат необхідних для зростання та розвитку економіки, отримання ефекту чи результату, вирішення соціально-економічних та екологічних проблем. Подібне трактування міститься в законі України «Про інвестиційну діяльність» де інвестиції трактуються як «усі види майнових та інтелектуальних цінностей, щокладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект» [1]. Водночас, інвестиції у відтворення основних фондів і на приріст матеріально-виробничих запасів визначаються формою капітальних вкладень.

Визначення складу інвестицій міститься і в дослідженнях американських учених у сфері агробізнесу — Е. Касла, М. Беккера, А. Нельсона. Під інвестиціями вони розуміють додаткові

вкладення коштів у основні та оборотні фонди господарюючих суб'єктів. У аграрному виробництві ці автори поділяють їх на чотири групи: кошти, що йдуть на заміну фізично і морально застарілого обладнання; засоби, що використовуються для впровадження нових технологій, для механізації та електрифікації виробництва з метою скорочення витрат і збільшення доходів; ресурси для розширення існуючих підприємств і виробничих потужностей; накопичення на розвиток виробництв [2, с. 172].

Розглядаючи дане поняття стосовно аграрного сектору то можемо виокремити поняття «агроінвестиції». У найширшому розумінні за словами О. Р. Жидяк, агроінновація — це нововведення, що реалізується в аграрній сфері. Науковці пропонують різні підходи до визначення цього поняття. Так агроінновацію трактують і як системні впровадження в аграрну сферу результатів науково-дослідної роботи, що приводять до позитивних якісних і кількісних змін у характеристиці взаємозв'язків між біосферою і техносферою, а також поліпшують стан навколишнього середовища, і як результат праці, отриманий завдяки застосуванню нових наукових знань, що перетворюють процес функціонування та розвитку виробничо-господарської системи АПК в напрямі підвищення її ефективності, стійкості та системної якості відносин [5, с. 166].

Стосовно поняття «інвестиційна діяльність», у законі України «Про інвестиційну діяльність» вона трактується як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [1]. Відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності під інвестиційною діяльністю розуміють діяльність, пов'язану з придбанням і реалізацією необоротних, довгострокових активів, а також із здійсненням фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. Чіткіше, з нашої точки зору, і водночас повной коротко дає трактування поняття інвестиційної діяльності Є. А. Стефанович: «інвестиційна діяльність — це комплекс заходів держави, фізичних ті юридичних осіб, спрямований на ефективне розміщення ресурсів з метою отримання очікуваного ефекту (результату)» [7. С. 62]. Ефектом (результатом) може бути не лише прибуток, а й розбудова інфраструктури, покращення умов життя населення, покращення екологічного стану тощо.

Аналізуючи дефініції «інвестиційний процес» та «інвестиційна діяльність» варто погодитись з думкою О. М. Підхомного, який розглядає інвестиційний процес як послідовні зміни стану капіталу в результаті здійснення інвестицій, а інвестиційну діяльність — як діяльність з вироблення та реалізації інвестиційних рішень, спрямовану на відновлення, збереження і приріст вартості капіталу [6, с. 16].

Важливою складовою інвестиційної діяльності є формування інвестиційних ресурсів, а також вихідною умовою здійснення інвестиційного процесу на всіх його стадіях, де й виникає проблема управління. Вибір джерел фінансування інвестицій дозволяє розрахувати пропорції у структурі визначених джерел формування інвестиційних ресурсів. Залежно від виду надходжень коштів виділяють такі методи фінансування інвестиційної діяльності, як самофінансування, акціонування, боргове фінансування, фінансування за рахунок дотацій, змішане фінансування [8, с. 176]. Та все таки джерелом фінансування самих інвестицій очевидно є інвестор (за відношенням до підприємства: внутрішній, зовнішній), який прагне ефективно управляти ними. У результаті чого науковцями та практиками було сформоване таке поняття як «інвестиційні інструменти», використання якого має досить розмитий та не «усталений» зміст.

Незважаючи на проблеми політичного характеру привабливості аграрної сфери стає дедалі помітнішою, хоча ще й недостатньо. Перед аграрною сферою відкриваються широкі перспективи у зв'язку з загрозою світової продовольчої кризи, зростанням попиту на біопаливо. Саме тому для забезпечення розвитку інвестиційної діяльності в аграрному секторі варто сконцентрувати увагу на розробці шляхів, які спровокують підвищення рівня ефективності управління інвестиційною діяльністю.

Зазначимо, що на ринку України почали активно працювати та розвиватися програми надання кредитів від Європейського банку реконструкції і розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, та іншим фондами й міжнародними фінансовими установами. Тому можемо стверджувати, що приток інвестиційних ресурсів до аграрного сектору України збільшується. Практика свідчить, що основними об'єктами інвестування є великотоварні агропромислові формування, так звані агрохолдинги. Завданням наукових інституцій є обґрунтування концептуальних підходів до управління інвестиційною діяльністю, з боку практиків — розробка методів управління в умовах спеціалізації власної діяльності.

Висновки і перспективи подальших розробок. Аграрний сектор економіки на сьогодні є одним із найперспективніших напрямків інвестування великого бізнесу. Така ситуація свідчить про необхідність посилення уваги щодо дослідження питання проблемних аспектів управлінської та інвестиційної діяльності у сфері функціонування великотоварних агропромислових формувань.

Проаналізовані підходи зарубіжних і вітчизняних науковців щодо трактування і функціональної належності таких понять, як «інвестиції», «інвестиційна діяльність», «інвестиційний процес»

дало можливість виокремити та визначити їх суть, дійти висновку, що важливим у практиці залучення інвестиційних ресурсів є вміння менеджерів підприємств залучити потенційних інвесторів. Тому це зумовлює необхідність кваліфікованого управління інвестиційною діяльністю, що часто є визначальним підвищення ефективності агропромислових формувань.

Встановлено, що аграрний сектор має високий рівень потенціалу щодо розвитку інвестиційної діяльності підприємств галузі. Тому, перспективами подальших досліджень є розробка методології формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств на основі комплексної фінансово-економічної, організаційної та управлінської оцінки.

Література

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
2. *Касл Е., Беккер М., Нелсон А.* Эффективное фермерское хозяйство : пер. с англ. — М. : ВО. Агрпромиздат, 1991. — С. 496.
3. *Кейнс Дж.* Общая теория занятости, процента и денег : монография / Дж. Кейнс ; [пер. с англ.]. — М., 2002. — С. 352.
4. *Петренко Л. М.* Теоретичні аспекти дослідження інвестиційної діяльності / Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. — 2012. — Вип. 22, ч. II. — С. 244—250.
5. *Жидяк О. Р.* Інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери: регіональний аспект // Економіка: реалії часу. — № 2(3), 2012. — С. 165—168.
6. *Підхомний О. М.* Управління інвестиційними процесами на фінансових ринках: навч. посібник / О. М. Підхомний. — К : Кондор, 2003. — С. 16.
7. *Стефанович Є. А.* Інвестиційна діяльність як економічне явище / Є. А. Стефанович // Економіка та держава. — 2010. — № 11. — С. 60—64.
8. *Черненко Л. В.* Інвестиційна діяльність підприємств та джерела їх фінансування / Л. В. Черненко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. — 2011. — № 3. — Т. 2. — С. 174—178.

Reference

1. Law of Ukraine «Investment activity» No. 1560-XII of 18 September 1991 [electronic resource]/by Verkhovna Rada of Ukraine. — access mode: <http://www.rada.gov.ua>
2. *Castle E., Becker M., Nelso A.* «The effective farming» / [translation from English]. — М. : ВО. SWG Book, 1991. — P. 496.

3. *Keynes D.* «The general theory of employment, interest and money»: [monography]/J. Keynes; [translation from English]. — М., 2002. — P. 352.

4. *Petrenko L. M.* «The theoretical aspects of research investment activities»/scientific papers of the Kirovohrad National Technical University. Economic science 2012, issue. 22, part II. — P. 244—250.

5. *Zidak O. R.* «The innovative development of enterprises in the agricultural sector»: regional aspect//Economics: realities of time № 2 (of 3) 2012. — P. 165—168.

6. *Pidhomnyy O. M.* «The management of investment processes in the financial markets» : textbook. Guide / O. M. Pidhomnyy. — Kyiv : Kondor, 2003. — P. 16.

7. *Stefanovic E. A.* «The investment activities as economic phenomenon» / E. A. Stefanovic // economy and state. — 2010. — № 11. — P. 60—64.

8. *Chernenko L. V.* «The investment activity of the enterprises and their financing sources»/ L. V. Chernenko // proceedings of the Poltava State agrarian Academy. — 2011. — № 3. — Т. 2. — P. 174—178.

Стаття надійшла до редакції 17.11.2013 р.

УДК 332.14.146(477)

Бородюк В. М., д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України,
директор НДІ економічного розвитку
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Метель О. В., заступник директора
НДІ економічного розвитку
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ УКРАЇНИ — ПРІОРИТЕТНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМА УКРАЇНИ

Borodyuk V., d.e.s., prof., corresponding member
of the National academy of sciences of Ukraine
Director of the Research institute of economic development
of Vadym Hetman Kyiv National Economic University
Metel O. V., Deputy of director
of the Research institute of economic development
of Vadym Hetman Kyiv National Economic University

PROVIDING OF QUIPPING WITH MODERN AMENITIES OF SETTLEMENTS OF UKRAINE IS PRIORITY SOCIO-ECONOMIC PROBLEM OF UKRAINE

АНОТАЦІЯ. У статті визначено роль і значення благоустрою населених пунктів у забезпеченні соціально-економічного розвитку держави і сус-